

INCOTERMS 2011

1919 yılında ABD'de gerçekleştirilen uluslararası bir konferansta temelleri atılan 1920 yılında ilk kongresi toplanan ve o tarihten sonra gelişerek dünya ticaretine yön veren bir organizasyon haline gelen Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) tarafından 1936 yılında "International Commercial Terms" (INCOTERMS) ismiyle ortaya konulan terimler dünya ticaretinin vazgeçilmezleri haline gelmiştir.

İlk olarak 1936'da yayınlanan bu terimler uluslararası ticarete yaşanan değişimlere bağlı olarak 1963, 1967, 1976, 1980, 1990 ve 2000 yıllarında revize edilmiş, 2010 yılında da yeniden gözden geçirilmiştir.

Dış ticarete kullanılan bu terimler; standart bir yorum sağlamayı, ülkeden ülkeye farklı olabilecek uygulamaların önüne geçmeyi, uluslararası ticari hayatta güven unsurunu temin etmeyi ve farklı uygulamalardan doğabilecek kayıpların engellenmesini amaçlıyor.

Dış ticarete ortaya çıkabilecek riskler ve giderler doğrultusunda teslim şekilleri E, F, C ve D olmak üzere dört ayrı kategoriye ayrılmıştır. E kategorisi eşya satıcının iş yerinde teslimini, D kategorisi ise alıcının iş yerinde teslimini içerir. Aradaki F ve C kategorilerinde de bu iki uç arasındaki durumlar ele alınır.

Her kategori kendi içerisinde alıcı ve satıcı açısından farklı sorumlulukları beraberinde getirir. Nakliye yöntemi, güven unsuru, eşyanın özellikleri gibi durumlara göre gerçekleşen anlaşmalara bağlı olarak alıcı ve satıcı açısından avantaj ve dezavantajlı durumlar ortaya çıkabilir. Bu kapsamda ortaya konulan 13 teslim şekli bulunmaktaydı. Bu terimler ve kurallar uluslararası ticaretin belirli bir düzen içerisinde yürütülmesini sağlamak için günümüzde vazgeçilmez hale gelmişlerdir.

Uluslararası ticari işlemlerin büyük çoğunluğunda INCOTERMS kavramları kullanılıyor. Ülkemizde de olduğu gibi birçok ülkenin gümrük idaresinde eşyaların kıymetlerinin tespiti amacıyla zorunlu olarak aranır hale gelmiştir. İhracat ve ithalat istatistiklerinin belirlenmesi için CIF ve FOB terimleri ülkelerin birçoğunda kullanılıyor.

Uluslararası Ticaret Odası, sürekli değişen küresel ticaretin ihtiyaçları doğrultusunda Incoterms 2000 kurallarını gözden geçirerek revize etmiştir. Eylül 2010'da kabul edilen "INCOTERMS 2010" 01.01.2011 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

INCOTERMS 2010 ile getirilen değişiklik ve yenilikler

Önemli bir değişiklik teslim şekillerinin sınıflandırılmasında görülmektedir. INCOTERMS 2000'de teslim şekilleri 4 başlık altında sınıflandırılmaktaydı. E "Çıkış" F "Navlunu Ödenmemişler", C "Navlunu Ödenmişler" ve D "Varış". INCOTERMS 2010'da yeni bir sınıflandırma tarzı daha ortaya konulmuştur. Buna göre teslim şekilleri "Tüm taşıma biçimlerine ilişkin kurallar" ve "Deniz ve iç karasuları taşımacılığına ilişkin kurallar" olarak ayrılmaktadır.

INCOTERMS 2010 ile getirilen bir diğer değişiklik de bazı teslim şekillerinin kaldırılarak yerlerine yenilerinin getirilmesidir. 2 yeni teslim şekli tanımlanırken, 4 tanesi de yürürlükten kaldırılmış ve böylece daha önce toplam 13 olan teslim şekillerinin sayısı 11'e indirilmiştir. DAF, DES ve DDU teslim şekilleri yerine DAP terimi (Delivered at Place-Yerinde Teslim) ve DEQ teslim şekli yerine de DAT terimi (Delivered at Terminal-Terminalde Teslim) kullanılacaktır

DAT (Delivered at Terminal - Terminalde Teslim): DEQ teriminin yerini alan bu teslim şekli, seçilen nakliye türüne bakılmaksızın, birden fazla taşıma türünden yararlandığı durumlarda kullanılacaktır. "Terminalde Teslim" nakil vasıtasından boşaltılan eşya, alıcının belirlediği bir terminale, limana veya varış yerine getirildiğinde, satıcının eşyayı teslim etmesi anlamına gelir. DAT teslim şekli, satıcının eşyanın ihracatına ilişkin gümrük işlemlerini uygun olan yerde bitirmesini gerektirir, ancak satıcıya bu eşyanın ithalatı için gümrük vergilerini ödeme veya diğer ithalat işlemlerini takip etme yükümlülüğü getirmez.

DAP (Delivered at Place - Yerinde Teslim): DAF, DES ve DDU terimleri yerine getirilen bu teslim şeklinde satıcı, mallar belirlenen yere getirilinceye kadarki bütün maliyetlere (gümrük işlemleriyle ilgili olanlar hariç) ve

risklere katlanacaktır. Milletlerarası Ticaret Odası, DAP teslim şeklinin rahatlıkla DES'in yerine kullanılabilirliğini ve temelde aynı olan terimleri (DAF, DES, DDU) yürürlükten kaldırarak, söz konusu kuralların daha fazla "kullanıcı dostu" haline geleceğini düşünmüştür.

Risk transferi noktası olarak geminin küpeştesinin dikkate alınmaması söz konusudur. Risk transferi açısından FOB, CFR ve CIF teslim şekilleri modernize edilmiştir. Şimdiye kadar geminin küpeştesini geçmemiş olmak kaydıyla, mallardaki tüm zarar ve ziyana satıcı üstlenmekteydi. INCOTERMS 2010 ile risk transferi ancak malların gemide doğru bir biçimde yüklenmesinden sonra gerçekleşecektir.

Özellikle 11 Eylül olaylarının ardından ön plana çıkan güvenlik INCOTERMS 2010 kapsamına alınmıştır. Uluslararası taşıma zincirinde terörist saldırıların önlenmesi uzun zamandır önemli bir konu olarak yerini korumaktadır. Incoterms 2010 ile bu gelişmeler dikkate alınarak, gerektiğinde güvenlikle ilgili önlemlere ilişkin masrafları hangi tarafın üstleneceği, belirli klotlara satırlar ekleyerek gerçekleştirilebilecektir.

Sigorta konusu da yeniden yorumlanmıştır. CIF ve CIP teslim şekilleri satıcının malları sigortalamasını öngörmektedir. Malların nakliyesi esnasında alıcının karşılaştığı zarar ve ziyana karşılık satıcının sigorta kontratı sağlaması gerekir. CIF ve CIP şartlarında, alıcı, satıcının minimum kapsamlı bir sigorta yapmakla yükümlü olduğunun bilincinde olmalıdır. Bunun nedeni ise, belirli, özellikle dökme mallar için minimum kapsamın mümkün olabilmesidir. Müşteri daha geniş kapsamlı bir ya da kendi ekstra sigorta düzenlemelerini yerine getirmelidir.

Yapılan bu değişikliklerle teslim şekilleri INCOTERMS 2010'da aşağıdaki şekilde belirlenmiş bulunmaktadır.

I. Herhangi bir taşıma biçimine ilişkin kurallar

EXW - Ex Works (Fabrikada teslim)

FCA - Free Carrier (Taşıyıcıya masrafsız)

CPT - Carriage Paid To (Taşıma ödenmiş olarak)

CIP - Carriage And Insurance Paid To (Taşıma ve sigorta ödenmiş olarak)

DAT - Delivered At Terminal (Terminalde teslim)

DAP - Delivered At Place (Yerinde teslim)

DDP - Delivered Duty Paid (Gümrük vergisi ödenmiş olarak)

II. Deniz ve iç karasuları taşımacılığına ilişkin kurallar

FAS - Free Alongside Ship (Gemi doğrultusunda masrafsız)

FOB - Free on Board (Gemide masrafsız)

CFR - Cost and Freight (Mal bedeli ve navlun)

CIF - Cost, Insurance and Freight (Mal bedeli, sigorta ve navlun)

Uluslararası ticarete vazgeçilemez kurallar ve kavramlar haline gelen INCOTERMS'in sürekli değişen ve dönüşen dünya ticaretine uyum sağlaması için güncellenmesi kaçınılmaz ve zorunludur. Esasen yıllardan beri çok değişik hedeflerle ve değişik platformlarda inceleme imkanı bulduğum on binlerce dış ticaret işlemine ilişkin belgede kaldırılan teslim şekillerine çok rastladığım söylenemez. DAT ve DAP teslim şekilleri daha fazla kullanılabilir mi bilinmez ama yeni düzenlemelerin olumlu olacağı kanısındayım. Belki de dış ticaretin en önemli ve en çok kabul gören kavramları haline gelen "üç sihirli harf" dış ticaretin tüm paydaşları açısından çok kullanışlı olmuştur.